Tervetuloa Pohjoismaiden ministerineuvostoon

– työ ja työmuodot

**Pohjoismaiden
ministerineuvosto**

Tervetuloa Pohjoismaiden ministerineuvostoon – työ ja työmuodot

ANP 2018:794

ISBN 978-92-893-5718-0 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5719-7 (PDF)

ISBN 978-92-893-5720-3 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2018-794>

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2018

Ulkoasu: Louise Jeppesen

Paino: Rosendahls

Printed in Denmark

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimmista alueellisista yhteistyömuodoista. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

www.norden.org

Pohjoismaisia julkaisuja voi ladata ja tilata osoitteesta www.norden.org/nordpub.

Tervetuloa Pohjoismaiden ministerineuvostoon

– työ ja työmuodot

**Pohjoismaiden
ministerineuvosto**

Sisällys

Tervetuloa Pohjoismaiden ministerineuvostoon	7
Johdanto	11
Historia	11
Pohjola – maailman integroitunein alue	13
Yhdessä olemme vahvempia	15
Pohjoismainen hyöty	19
Organisaatio ja rakenne	21
Pääministerit	21
Ministerineuvostot	21
Puheenjohtajuus	24
Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti	25
Virkamieskomiteat	25
Pääsihteerin asema ja aloiteoikeus	26
Sihteeristö	26
Pohjoismaiset laitokset ja yhteistyöelimet	29
Pohjoismaiden ministerineuvoston kansainvälinen yhteistyö	31

Käytännön työ	35
Budjettiprosessi	35
Budjettiesimerkki – budjetti 2018	37
Puheenjohtajamaan ja sihteeristön yhteistyö	38
Sektorienvälinen yhteistyö	38
Pohjoismaiden ministerineuvoston kielipolitiikka	39
 Pohjoismaiden neuvosto	 41
Yleistietoa Pohjoismaiden neuvostosta	41
Asiat, joiden käsittelyyn Pohjoismaiden neuvosto osallistuu	42
Pohjoismaiden neuvoston palkinnot	45
 Hyödyllisiä asiakirjoja ja lyhenteitä	 46
Tärkeitä asiakirjoja ja järjestelmiä	46
Lyhenteitä	47

KUVA: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDERBERG

Pohjoismaiden ministerineuvostoon kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska, ja työhön osallistuvat myös Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Tervetuloa Pohjoismaiden ministerineuvostoon

Pohjoismaiden poliittinen yhteistyö on monella tapaa ainutlaatuista. Missään muualla maailmassa tuskin on valtioita, joilla on yhtä läheiset välit keskenään.

Pohjoismaiden yhteinen toiminta käynnistyi toisen maailmansodan jälkeisissä tunnelmissa. Oli selvää, että nationalismi oli tullut tiensä päähän, sillä se muodosti kohtalokkaan uhan paitsi ihmisarvolle ja kulttuurille myös ihmisten fyysiselle selviytymiselle. Pohjoismaiden yhteistyö on syventynyt vuosien saatossa, ja se ulottuu nyt laajemmalle kuin koskaan aiemmin. Yhteistyölle näyttää myös olevan entistä enemmän tarvetta tulevaisuudessa. Pohjoismaiden ja pohjoismaisten ratkaisujen kysyntä ei luultavasti koskaan ole ollut näin suurta. Lähtökohdat ovat hyvät. Pohjoismailla on runsaasti eri alojen resursseja. Alueella on vahva asema maailmassa. Pohjoismaat ovat useiden globaalien vertailujen kärjessä, ja mailla on lukuisia mahdollisuuksia kehittyä laaja-alaisesti.

Maailmassa vallitsevan eriarvoisuuden ja epävakaa taloustilanteen sekä maailmanlaajuiseen yhteisöön kohdistuvien paineiden vuoksi pohjoismaiden yhteistyö on entistä ajankohtaisempaa. Maailman maat joutuvat nyt yhdessä kehittämään poliittisia järjestelmiään torjuak-

seen syrjäytymistä ja edistääkseen sosiaalista yhdenvertaisuutta, kilpailukykyä, kestäväää kasvua ja demokratiaa. Tässä yhteydessä pohjoismainen malli voi toimia vastavuoroisena inspiraation lähteenä. Monet ovat kiinnostuneita kokemuksistamme ja toimintatavoistamme.

Pohjoismainen yhteistyö on ainutlaatuinen mahdollisuus torjua rajoituksia ja sulkeutuneisuutta sekä laajentaa näkökulmia ja inspiroitua. Sen ansiosta emme asetu heti puolustusasemiin havaitessamme eroja, joita Pohjoismaiden välillä on kaikesta huolimatta. Pohjoismaiden ministerineuvosto on kansainvälinen organisaatio Pohjolan ja sen historian ytimessä. Pohjoismailla on paljon yhteistä historiaa kielten, kulttuurin, politiikan, elinkeinoelämän ja kaupankäynnin aloilla. Yhteinen historia on itse asiassa läsnä kaikessa keskinäisessä kanssakäymisessä, jonka pohjalta nykyinen Pohjola on syntynyt. Toivomme, että niin samankaltaisuudet kuin eroavaisuudetkin edistävät Pohjoismaiden ministerineuvoston hedelmällistä työtä.

Sen vuoksi olemme uudistaneet Pohjoismaiden ministerineuvostoa intensiivisesti viimeisen viiden vuoden aikana. Haluamme nimittäin myös kuluvaan vuosituhannen aikana saada aikaan tuloksia, joilla on merkitystä Pohjoismaiden hallituksille, elinkeinoelämälle ja kansalaisille. Pylimme tukemaan tehokkaasti pääministereiden visiota Pohjoismaista maailman integroituneimpana alueena.

Ministerineuvoston uudistusten myötä olemme onnistuneet hyödyntämään pohjoismaisen yhteistyön muutoksen nostetta viime vuosina ja saamaan aikaan Pohjoismaiden kannalta pysyviä ja konkreettisia muutoksia. Olemme kehittäneet eri alojen ministerineuvostojen yhteistyötä niitä käsitelleiden strategiaselvitysten pohjalta. Yhteistyömme Pohjoismaiden neuvoston kanssa on tehostunut. Olemme kehittäneet kansainvälisissä yhteyksissä tehtävää pohjoismaista yhteistyötä, josta esimerkkejä ovat yhteinen linja EU-asioissa, globaaleilla foorumeilla ja yhteisessä profilointityössä sekä Pohjoismaiden pääministereiden *Nordic Solutions to Global Challenges* -aloite.

Uudistustyöstä on saatu merkittäviä tuloksia, joiden pohjalta pohjoismaisessa yhteistyössä voidaan päästä huomattaviin tuloksiin myös tulevana vuosina. Pohjoismaiden yhteinen toiminta on nyt mielenkiintoisempaa kuin koskaan aiemmin.

Dagfinn Høybråten

Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteeri

Tämä esite kertoo lyhyesti Pohjoismaiden ministeri-neuvostosta ja sen toiminnasta. Esite on muotoiltu tarkoituksella lyhyeksi, ja se sisältää vain kaikkein tärkeimmät asiat.

Johdanto

Pohjoismailla on pitkälti yhteinen historia. Maat ovat lähes tuhannen vuoden ajan tehneet vuorotellen yhteistyötä, sotineet ja solmineet unioneita, mutta viimeisen 200 vuoden ajan ne ovat eläneet sovussa keskenään.

Historia

Pohjoismainen yhteistyö on maailman vanhinta alueellista yhteistyötä. Ensimmäiset askeleet nykyiseen viralliseen pohjoismaiseen yhteistyöhön otettiin toisen maailmansodan jälkeen, ja vuonna 1952 perustettiin Pohjoismaiden neuvosto. Pohjoismaiden ministerineuvosto perustettiin puolestaan vuonna 1971 hallitusten välisen yhteistyön virallistamiseksi. Pohjoismainen yhteistyö on YK:n tapaan valtioiden välistä sekä yksimielisyyssperiaatteen mukaista käytännössä yhteistyön kaikilla tasoilla. Yksimielisyyssperiaate tarkoittaa sitä, että Pohjoismaiden ministerineuvosto tekee yhteistyötä asioissa, joista kaikki viisi jäsenmaata ovat yksimielisiä.

Monen on vaikea erottaa Pohjoismaiden neuvostoa ja Pohjoismaiden ministerineuvostoa toisistaan. Kööpenhaminassa samoissa tiloissa toimiva neuvosto ja ministerineuvosto tekevätkin tiivistä yhteistyötä, mutta kyseessä on kuitenkin kaksi erillistä organisaatiota. Pohjoismaiden

KUVA: UNSPLASH.COM

Helsingin sopimus on virallisen pohjoismaisen yhteistyön oikeudellinen pohja. Sopimus allekirjoitettiin alun perin vuonna 1962, ja sitä on päivitetty monta kertaa. Viimeisimmät päivitykset astuivat voimaan vuonna 1996.

neuvosto vastaa parlamentaarikoiden yhteistyöstä ja Pohjoismaiden ministerineuvosto puolestaan hallitusten välisestä yhteistyöstä.

Pohjola – maailman integroitunein alue

Dagfinn Høybråten valittiin Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteeriksi vuonna 2013, ja hänen tehtäväkseen tuli Pohjoismaiden ministerineuvoston uudistaminen. Toimeksiannon pohjalta on viime vuosina toteutettu Uusi Pohjola -uudistuksia pohjoismaisten yhteistyöministerien vuosina 2014 ja 2016 tekemien päätösten mukaisesti. Yleistavoitteena on valmistaa pohjoismaista yhteistyötä tulevaisuuden haasteisiin, jotta se vastaisuudessaakin tuottaisi merkittäviä tuloksia Pohjoismaiden hallituksille, elinkeinoelämälle ja kansalaisille.

Muun muassa uudistustyön pohjalta Pohjoismaiden pääministerit päättivät syyskuussa 2016 yleistavoitteesta, jonka mukaan Pohjoismaiden tulee olla maailman integroitunein alue.

Yhteistyön alkuaikoina solmittujen perussopimusten (passiunioni, yhteiset työ- ja koulutusmarkkinat sekä sosiaaliturvasopimus) myötä Pohjoismaiden kansalaiset ja yritykset saivat mahdollisuuden asua, opiskella, työskennellä ja harjoittaa liiketoimintaa missä Pohjoismaassa tahansa – jo paljon aiemmin kuin vapaasta liikkuvuudesta alettiin puhua Euroopan unionissa.

Lisätietoa on osoitteessa www.norden.org, jossa kerrotaan yleisesti pohjoismaisesta yhteistyöstä ja yksityiskohtaisesti Pohjoismaiden ministerineuvostosta. Sivuston kautta voi myös tilata pohjoismaisia uutiskirjeitä.

Pohjoismaisessa yhteistyössä keskitytään nykyäänkin suurelta osin yhtenäisen Pohjolan turvaamiseen rajat ylittävän liikkuvuuden edistämiseksi. Työtä tehdään esimerkiksi laajoissa vaihto-ohjelmissa (mm. Nordplus, Pohjoismaiden ja Baltian maiden kulttuurialan liikkuvuusohjelma ja Nordjobb), joiden kautta tuhansia pohjoismaisia opiskelijoita, opettajia ja taiteilijoita muuttaa joka vuosi toiseen Pohjoismaahan opiskelemaan tai työskentelemään lyhyeksi tai pidemmäksi aikaa. Yhteistyössä keskeisellä sijalla on myös Rajaesteneuvoston tekemä rajaestetyö. Tärkeitä ovat niin ikään Pohjoismaiden liikkuvuutta koskevien edellytysten vahvistamispäätökset. Niissä keskeisellä sijalla on uusi digitalisaatiota koskeva yhteistyöpäätös. Vuonna 2017 perustettiin väliaikainen digitalisaatioministerineuvosto. Tavoitteena on digitaalisesti yhtenäinen alue ja digipalveluiden toimiminen maiden rajojen yli, mikä osaltaan helpottaisi kansalaisten ja yritysten vapaata liikkumista Pohjoismaissa. Tätä voidaan hieman yksinkertaistaen kutsua digitaaliseksi passiunioniksi, joka voi helpottaa monen kansalaisen digipalvelujen käyttöä Pohjoismaiden välillä.

Yhdessä olemme vahvempia

Pohjoismaiset yhteistyöministerit hyväksyivät helmikuussa 2014 pohjoismaisen yhteistyön ja Pohjoismaiden ministerineuvoston visiojulistuksen. *Yhdessä olemme vahvempia* -visiossa painotetaan sitä, että yhteispohjoismaisilla kokemuksilla voi olla suuri merkitys muille maailmassa, jossa alueellisen yhteistyön tärkeys kasvaa entisestään.

Visio toimii Pohjoismaiden ministerineuvoston työn johtotähtenä ja pohjautuu neljään pilariin:

- Rajaton Pohjola
- Innovatiivinen Pohjola
- Näkyvä Pohjola
- Ulospäin suuntautunut Pohjola

Visio ohjaa myös niin kutsuttua priorisointibudjettia, josta rahoitetaan uusia laajoja panostuksia Pohjoismaiden ministerineuvoston poliittisten priorisointien puitteissa. Vuoden 2018 priorisointibudjetti on lähes 12 miljoonaa euroa, josta noin puolet käytetään puheenjohtajamaan panostuksiin ja loput esimerkiksi pääministerien ja yhteistyöministerien priorisoimiin uusiin painopiste- ja yhteistyöalueisiin. Vuosina 2017–2019 priorisointibudjetista rahoitetaan muun muassa Pohjoismaiden pääministerien *Nordic Solutions to Global Challenges* -aloitetta. Aloitteen tavoitteena on edistää pohjoismaisia ratkaisuja ja innovaatioita, joiden avulla voidaan torjua maailman akuuteimpia globaaleja ongelmia. Pääministerit haluavat jakaa maiden osaamista kuudesta lippulaivahankkeesta, joiden aiheina ovat ilmasto ja energiaratkaisut, kestävä kaupunkikehitys, pohjoismaiset elintarvikkeet, terveys sekä tasa-arvo työmarkkinoilla. Lippulaivahankkeissa on mukana useita eri asiantuntijoita, tutkijoita, yksityisen liike-elämän toimijoita sekä Pohjoismaiden suurlähetystöjä, vientineuvostoja ja kansainvälisiä sidosryhmiä. Siten hankkeet ovat vastaus maailmanlaajuiseen kasvavaan

kiinnostukseen Pohjoismaiden poliittisia ratkaisuja ja tuotteita kohtaan.

Priorisointibudjetista rahoitetaan myös Pohjoismaiden yhteistä kansainvälistä profilointihanketta. Pohjoismaiset yhteistyöministerit hyväksyivät vuonna 2014 Pohjoismaiden kansainvälisen profilointi- ja asemointistrategian. *The Nordics* -käsitteen puitteissa toteutetaan yhteisiä panostuksia muun muassa Pohjoismaiden suurlähetystöjen kanssa eri puolilla maailmaa. Niissä keskitytään Pohjoismaita sekä niitä luonnehtivia arvoja koskevan tiedon kartuttamiseen. Sen vuoksi Pohjoismaiden ministerineuvosto on julkaissut verkkosivuston, jossa on runsaasti tarinoita, videoita, tietoa ja kuvia, jotka kuvaavat yhteisiä pohjoismaisia arvojamme käytännössä. Pohjoismaiden brändäyksen ydin koostuu viidestä yhteisestä, alueen yhteenkuuluvuutta lisäävästä arvosta: luottamus, avoimuus, kestävyys, innovaatiot ja tasa-arvo. Profilointityössä olemme kääntäneet perinteisen aluebrändäyksen pääläelleen ja esittelemme nyt maailmalle erilaisia pohjoismaisia tarinoita – *Traces of North*.

Toinen esimerkki ajankohtaisesta, priorisointibudjetista rahoitettavasta panostuksesta on pakolaisten ja maahanmuuttajien kotoutumisen parissa tehtävä pohjoismainen yhteistyö. Tämä yhteistyö syntyi kaikkia Pohjoismaita vuosina 2015–2016 kohdanneiden samankaltaisten haasteiden pohjalta suurten pakolaisvirtojen saavuttua Pohjolaan. Pohjoismaat olivat yhtä mieltä siitä, että ne voisivat oppia toistensa kokemuksista esimerkiksi pakolaisten ja maahanmuuttajien saamiseksi työmarkkinoille.

KUVA: UNSPLASH.COM

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään aloilla, joilla Pohjoismaiden yhteiset panostukset tuovat lisäarvoa Pohjoismaille ja niiden kansalaisille.

Pohjoismainen hyöty

Pohjoismaisen yhteistyön toinen tärkeä johtotähti on pohjoismaisen hyödyn käsite. Yhteistyöstä on suurta hyötyä Pohjoismaille. Yhteiset panostukset voivat myös vahvistaa Pohjoismaiden vaikutusvoimaa kansainvälisissä yhteyksissä. Lähtökohtana on tehdä yhteistyötä lähinnä aloilla, joilla Pohjoismaiden yhteiset panostukset tuovat lisäarvoa Pohjoismaille ja niiden kansalaisille.

Pohjoismaiden kaiken toiminnan tulee täyttää yksi tai useampi seuraavista kriteereistä:

- Toiminnan on oltava luonteeltaan sellaista, että yhteispohjoismainen toteutus tuottaa huomattavaa myönteistä etua kansalliseen toteutukseen nähden.
- Toiminnan on ilmennettävä ja kehitettävä pohjoismaista yhteenkuuluvuutta.
- Toiminnan on lisättävä pohjoismaista osaamista ja kilpailukykyä.
- Toiminnan on vahvistettava Pohjoismaiden kansainvälistä vaikuttavuutta.

KUVA: NORDEN.ORG, MÁRY GESTRIN

Joutsenmerkki on Pohjoismaiden virallinen ympäristömerkki. Joutsen esiintyy Pohjoismaiden ministerineuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja kaikkien pohjoismaisten laitosten sekä ministerineuvoston Baltian- ja Venäjän-toimistojen logossa. Linnun sulat edustavat viittä Pohjoismaata sekä Ahvenanmaata, Färsaaria ja Grönlantia.

Organisaatio ja rakenne

Pääministerit

Pääministereillä on päävastuu Pohjoismaiden hallitusyhteistyöstä, mutta heillä ei ole vakiintuneita kokousajankohtia. Käytännössä – ja Helsingin sopimuksen mukaisesti – yhteistyöstä vastaavat pohjoismaiset yhteistyöministerit. Pohjoismaiden pääministerien kokous järjestetään yleensä pari kertaa vuodessa, usein alkukesästä sekä Pohjoismaiden neuvoston varsinaisen istunnon yhteydessä.

Ministerineuvostot

Pohjoismaiden ministerineuvostoon kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska, ja työhön osallistuvat myös Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti. Pohjoismaiden ministerineuvosto koostuu nimestään huolimatta useasta eri ministerineuvostosta. Työ on jaettu EU:n tapaan eri ministerineuvostoihin, jotka vastaavat oman tietyn alansa kysymyksistä. Digitalisaatioministerineuvoston perustamisen jälkeen eri alojen ministerineuvostoja on nyt yhteensä yksitoista. Ministerineuvostoon kuuluu lisäksi yhteistyöministeriä koostuva ministerineuvosto (MR-SAM), jolla on yleisvastuu yhteistyöstä Pohjoismaiden pääministerien toimeksiannosta. Pohjoismaiset yhteistyöministerit vastaavat myös ministerineuvoston kokonaisbudjetista ja muista koordinoitavista tehtävistä.

Ministerineuvostot:

Työelämäalan ministerineuvosto (MR-A)

Työllisyyttä ja työmarkkinoita sekä työelämää ja työoikeutta koskevaa hallitusten välistä yhteistyötä johtavat Pohjoismaiden työ- ja työllisyysministerit.

Talous- ja rahapolitiikan ministerineuvosto (MR-FINANS)

Yhteistyön tavoitteena on edistää pohjoismaisia intressejä kansainvälisesti sekä entistä laajempaa taloudellista yhdentymistä.

Maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikeasiain ministerineuvosto (MR-FJLS)

MR-FJLS käsittelee neljää eri politiikan alaa. Sen pääasiallisena tehtävänä on edistää luonnon- ja geenivarojen kestäväää käyttöä.

Tasa-arvoasiain ministerineuvosto (MR-JÄM)

Pohjoismaiden yhteisen kulttuurihistorian ja demokraattisten perinteiden ansiosta tasa-arvoalan yhteistyö on tiivistä ja rakentavaa.

Kulttuuriministerineuvosto (MR-K)

MR-K vastaa Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriyhteistyöstä. Yhtenä päätavoitteena on edistää kulttuuri-ilmaisujen monimuotoisuutta ja välittää tietoa taiteilijoista ja heidän työstään yli maiden rajojen.

Oikeusyhteistyön ministerineuvosto (MR-LAG)

Oikeusyhteistyö on Pohjoismaiden työkalu, jonka avulla edistetään yhteisiä perusperiaatteita Pohjoismaiden lainsäädännössä.

Ympäristö- ja ilmastoasiain ministerineuvosto (MR-MK)

Pohjoismaiden ympäristöyhteistyön tavoitteena on muun muassa ylläpitää ja parantaa ympäristön laatua ja elämänlaatua sekä vaikuttaa alueelliseen ja kansainväliseen ilmasto- ja ympäristö-yhteistyöhön.

Sosiaali- ja terveystalitiikan ministerineuvosto (MR-S)

Tämän alan pohjoismainen yhteistyö perustuu yhteisille arvoille, jotka muodostavat pohjoismaisen hyvinvointimallin pohjan.

Pohjoismaiset yhteistyöministerit (MR-SAM)

Yhteistyöministerit vastaavat pohjoismaisen hallitusyhteistyön koordinoinnista pääministerien toimeksiannosta ja Helsingin sopimuksen mukaisesti.

Koulutus- ja tutkimusministerineuvosto (MR-U)

MR-U pyrkii varmistamaan, että Pohjoismailla on johtava asema tieto- ja osaamisalueena.

Kestävän kasvun ministerineuvosto (MR-TILLVÄXT)

Pohjoismaiden yhteistyö elinkeino-, energia- ja aluepolitiikan alalla pyrkii omalta osaltaan edistämään alueen hyvän kasvun turvaamista.

Digitalisaatioministerineuvosto (MR-DIGITAL)

Yhteistyöministerit päättivät 22. kesäkuuta 2017 perustaa digitalisaatioministerineuvoston vuosiksi 2017–2020. Tavoitteena on integroida alue digitaalisesti ja luoda Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteinen digitaalinen edelläkävijäalue yhteistyössä Baltian maiden kanssa.

Ministerineuvostojen kaikissa päätöksissä noudatetaan yksimielisyysperiaatetta, eli kaikkien maiden tulee olla yhtä mieltä päätöksistä. Eri alojen ministerineuvostot tapaavat yhdestä kahteen kertaan vuodessa, kun taas yhteistyöministerit kokoontuvat tavallisesti neljä–viisi kertaa vuodessa. Päätökset tehdään kokouksissa äänestämällä tai niin kutsutulla kirjallisella menettelyllä, kun asia on kypsä päätettäväksi.

Puheenjohtajuus

Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus kiertää maiden välillä, ja kukin Pohjoismaa toimii vuorollaan puheenjohtajamaana. Puheenjohtajuus kiertää myös Pohjoismaiden neuvostossa – mikään maa ei tosin koskaan toimi samanaikaisesti puheenjohtajana molemmissa organisaatioissa.

Ministerineuvoston puheenjohtajamaan tehtävänä on johtaa käytännön työtä aktiivisesti eri yhteistyöaloilla. Työn tueksi laaditaan puheenjohtajakauden ohjelma, joka muodostaa yleiset suuntaviivat kyseisen vuoden pohjoismaiselle yhteistyölle. Ohjelma esitellään tavallisesti Pohjoismaiden neuvoston varsinaisessa istunnossa lokamarraskuussa. Puheenjohtajamaa vastaa myös priorisointien hankkeiden toteuttamisesta. Tätä varten puheenjohtajamaa saa käyttöönsä osan niin kutsutusta priorisointibudjetista. Puheenjohtajamaa toimii sekä ministerineuvostojen että virkamieskomiteoiden kokousten puheenjohtajana.

Ahvenanmaa, Färösaaret ja Grönlanti

Ahvenanmaa, Färösaaret ja Grönlanti osallistuvat ministerineuvoston työhön Helsingin sopimuksen mukaisesti. Pohjoismaiset yhteistyöministerit päättivät vuonna 2007 vahvistaa Ahvenanmaan, Färösaarten ja Grönlannin asemaa pohjoismaisessa yhteistyössä niin kutsutun Ahvenanmaan asiakirjan pohjalta. Sen mukaan Ahvenanmaa, Färösaaret ja Grönlanti voivat toimia puheenjohtajana ministerineuvostojen, virkamieskomiteoiden ja työryhmien kokouksissa ja ne voivat myös johtaa kokousta Suomen tai Tanskan toimiessa puheenjohtajajana. Niillä on myös aina oikeus osallistua kokouksiin ja esittää näkemyksiään, mutta niillä ei ole muodollista äänioikeutta.

Virkamieskomiteat

Jokaiseen ministerineuvostoon kuuluu yksi virkamieskomitea, joillakin aloilla useampi. Niiden tehtävänä on valmistella ja seurata ministerineuvostoissa käsiteltäviä asioita. Yhteistyöministereitä (MR-SAM) avustaa Pohjoismainen yhteistyökomitea (NSK), jolla on samantyyppinen yleisvastuu asioiden seuraamisesta. Virkamieskomiteoiden jäsenet ovat kansallisia virkamiehiä, jotka edustavat ministereitä.

Konkreettisen työnsä hoitamiseksi virkamieskomiteat kokoontuvat ministerineuvostojen useammin, tavallisesti neljästä kahdeksaan kertaa vuodessa.

Pääsihteerin asema ja aloiteoikeus

Pohjoismaiden hallitukset nimittävät Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteerin. Hänen tehtävänä on johtaa sihteeristön työtä. Puheenjohtajamaan ja pääsihteerin työssä noudatetaan Pohjoismaisen yhteistyökomitean laatimia suuntaviivoja, mutta pääsihteerillä on Pohjoismaiden ministerineuvoston työjärjestyksen mukaan oikeus ja velvollisuus tehdä omia aloitteita, joita hän pitää välttämättöminä yhteistyön kehittämiseksi. Tätä kutsutaan aloiteoikeudeksi, ja se koskee koko sihteeristön työtä. Sihteeristön asema ei siis ole vain passiivinen ministerineuvostoissa ja virkamieskomiteoissa tehtyjen päätösten käytännön koordinoija, vaan sen on tarkoitus tehdä myös itse ehdotuksia ja viedä osaltaan yhteistyötä aktiivisesti eteenpäin.

Sihteeristö

Kööpenhaminassa sijaitseva Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö vastaa hallitusyhteistyön päivittäisestä toiminnasta pääsihteerin johtamana. Sihteeristön päätehtävänä on valmistella virkamieskomiteoissa ja ministerineuvostoissa käsiteltäviä asioita. Se vastaa myös tehtyjen päätösten toteuttamisesta. Sihteeristössä työskentelee noin 130 henkilöä, jotka tulevat eri Pohjoismaista.

Sihteeristö hyväksyi joulukuussa 2013 seuraavan missio-
tekstin:

Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö on Pohjoismaiden hallitusten välisen yhteistyön toteutusväline. Edistämme lisäarvoa tuovien tulosten syntyä ja teemme Pohjolaa tunnetuksi sekä Pohjoismaissa että niiden ulkopuolella

- alustamalla, toteuttamalla ja seuraamalla poliittisia päätöksiä
- kehittämällä tietoa yhteisten ratkaisujen pohjaksi
- rakentamalla verkostoja kokemusten ja ajatusten vaihtamiseksi.

Mission avulla voidaan toteuttaa pohjoismaisten yhteistyöministerien laatimaa *Yhdessä olemme vahvempia* -visiota sihteeristön jokapäiväisessä työssä.

Sihteeristössä on kuusi eri osastoa, joista kolme on eri alojen ministerineuvostoista vastaavia erityisalojen osastoja. Jokaisella osastolla on osastopäällikkö, eri alojen erityisasiantuntijoita ja koordinaattoreita sekä opiskelija-avustajia. Osastoilla on myös lyhyemmäksi aikaa palkattuja projektityöntekijöitä, jotka työskentelevät määräaikaisten tehtävien parissa.

Pääsihteerin toimisto (GSK) avustaa pääsihteeriä tämän vastuulle kuuluvassa sihteeristön työn johtamisessa ja koordinoinnissa kansliapäällikön johdolla. Se myös palvelee yhteistyöministereitä (MR-SAM) ja Pohjoismaista yhteistyökomiteaa (NSK). Muita ministerineuvostoja avustavat

erityisalojen osastot sekä henkilöstö-, hallinto- ja oikeusasiat -osasto (HRAJ):

- **Kulttuuri ja resurssit -osaston (KR)** vastuulla ovat MR-K, MR-FJLS ja MR-JÄM.
- **Osaaminen ja hyvinvointi -osaston (KV)** vastuulla ovat MR-U ja MR-S.
- **Kasvu ja ilmasto -osasto (VK)** vastaa seuraavista ministerineuvostoista: MR-TILLVÄXT, MR-A, MR-MK ja MR-FINANS.
- **Henkilöstö-, hallinto- ja oikeusasiat -osaston (HRAJ)** vastuulla on MR-LAG.

Lisäksi viestintäosasto (KOMM) vastaa viestintä- ja tiedotustyöstä. Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto tekevät yhteistyötä viestintä-asioissa ja hyödyntävät yhteisiä viestintätoimintoja tuodakseen virallista pohjoismaista yhteistyötä parhaalla mahdollisella tavalla yleiseen tietoisuuteen. Työstä kerrotaan muun muassa Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston yhteisessä verkkosivustossa www.norden.org.

Osana uudistustyötä pääsihteerin toimiston alaisuuteen on perustettu analyysi- ja tilastoyksikkö. Se laatii analyyskejä ja selvityksiä, jotka ovat mukana luomassa Pohjoismaita ja pohjoismaista yhteistyötä koskevaa keskustelua, ja tukee sihteeristöä sen tehtävässä pohjoismaisen yhteistyön moottorina sekä valmistelee tilastomateriaalia ehdotusten tueksi.

Rekrytoinneissa pyritään varmistamaan henkilöstön tasainen jakauma eri Pohjoismaiden kesken osaamistasosta tinkimättä. Kaikilla Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön työntekijöillä on määräaikainen työsuhde, joka voi kestää enintään kahdeksan vuotta.

Pohjoismaiset laitokset ja yhteistyöelimet

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään pitkälti myös eri Pohjoismaissa sijaitsevilla laitoksilla. Virallisen pohjoismaisen yhteistyön puitteissa rahoitusta saa kaksitoista laitosta ja noin kaksikymmentä yhteistyöelintä. Noin runsas kolmasosa ministerineuvoston kokonaisbudjetista käytetään tähän toimintaan. Laitokset toimivat Pohjoismaiden hallitusten määrittelemillä omilla erityisaloillaan. Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa laitoksia kokonaan tai osittain, ja useimmissa tapauksissa rahoitusosuus on yli 50 prosenttia. Muita rahoituslähteitä ovat pääasiassa kansalliset budjetit sekä EU-varat ja muut tuet.

Laitoksilla on tärkeä asema pohjoismaisen politiikan toteuttamisessa, ja ministerineuvoston uudistustyön myötä ne on kytketty entistä tiiviimmin poliittiseen työhön ja sihteeristöön. Laitosten johtajat osallistuvat sihteeristön osastopäälliköiden kanssa laajennettuun johtoryhmään, joka kokoontuu noin neljännesvuosittain.

Pohjoismaiset laitokset:

- Reykjavikin Pohjolan talo (NOREY)
- Färsaarten Pohjolan talo (NLH)
- Grönlannin Pohjola-instituutti (NAPA)
- Ahvenanmaan Pohjola-instituutti (NIPÅ)
- Pohjoismainen kulttuuripiste (NKK) (Helsinki)
- Nordregio (Tukholma)
- Pohjoismainen työsuojelukoulutusinstituutti (NIVA) (Helsinki)
- NordForsk (Oslo)
- Nordic Innovation (Oslo)
- Pohjoismainen energiantutkimus (NEF) (Oslo)
- Pohjoismainen hyvinvointikeskus (NVC) (Tukholma ja Helsinki)
- Pohjoismainen geenivarakeskus (NordGen) (Alnarp, Ås ja Huippuvuoret)

Laitosten lisäksi pohjoismaista yhteistyötä tehdään erilaisissa yhteistyöelimissä, joilla on löyhempi yhteys Pohjoismaiden ministerineuvostoon. Nämä yhteistyöelimet ovat joko kokonaan tai osittain Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamia.

Esimerkkejä muista yhteistyöelimistä:

- Joutsenmerkki
- Pohjoismainen elokuva- ja televisiorahasto (Nordisk Film & TV Fond)
- Pohjoismainen kulttuurirahasto (NKF)
- Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö
- Pohjoismainen Atlantti-yhteistyö (NORA)

Pohjoismaiden ministerineuvoston kansainvälinen yhteistyö

Pohjoismaiden ministerineuvosto tekee tiivistä yhteistyötä useiden kansainvälisten, alueellisten ja kansallisten organisaatioiden kanssa niin Pohjoismaissa kuin niiden ulkopuolellakin. Itämeren alueen kehitys ja kasvu on merkittävä osa kansainvälistä yhteistyötä. Ministerineuvosto osallistuu muun muassa EU:n Itämeri-strategian ja pohjoisen ulottuvuuden tukemiseen ja edistämiseen. Lisäksi ministerineuvosto pyrkii toimimaan myös muissa tärkeissä yhteyksissä, kuten esimerkiksi EU- ja YK-prosesseissa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on usean vuoden ajan tehnyt yhteistyötä Viron, Latvian ja Liettuan sekä Luoteis-Venäjän kanssa. Sillä on toimisto Tallinnassa, Riiassa, Vilnassa sekä Luoteis-Venäjällä (Pietarissa). Työ käynnistettiin 1990-luvun alussa, jolloin keskityttiin Pohjoismaita koskevaan tiedonvaihtoon. Viime vuosina yhteistyö on kuitenkin kehittynyt ja laajentunut.

Baltian maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä keskeisellä sijalla ovat muun muassa innovaatiot, muuttoliikkeet ja kotoutuminen, hyvinvoinnin ja demokratian vahvistaminen, ihmiskaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta sekä ympäristö- ja ilmastoasiat. Pohjoismaiden ministerineuvosto on viime vuosina tukenut riippumattomien venäjänkielisten tiedotusvälineiden laajentumista Baltian maissa.

KUVA: UNSPLASH.COM

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on tarkkailijan asema Arktisessa neuvostossa, minkä myötä sillä on mahdollisuus vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä tässä yhteydessä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Venäjän-hankkeita toteutetaan nykyään pohjoismaisten hallintoelinten avulla, koska ministerineuvoston Luoteis-Venäjällä sijaitseva toimisto on vuodesta 2015 lähtien rekisteröity "ulkomaiseksi agentiksi" Venäjän lainsäädännön seurauksena. Yhteistyössä pyritään muun muassa edistämään tutkimusta, parlamentaarikkovaihtoa, media- ja journalistitoimintoja sekä ympäristöä ja ilmastoa, terveyttä ja sairauksien torjumista sekä Pohjoismaita ja pohjoismaista yhteistyötä koskevaa tiedotusta. Toimiston toimintaa on vähennetty voimakkaasti, eikä se enää vastaa hankkeista tai muusta ulospäin suuntautuvasta toiminnasta. Pohjoismaiden ministerineuvosto vastustaa rekisteröintiä, koska se vaikeuttaa naapurimaiden välistä tärkeää yhteistyötä, ja Venäjän viranomaisiin onkin otettu yhteyttä toimiston luokituksen muuttamiseksi.

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on tarkkailijan asema Arktisessa neuvostossa, minkä myötä sillä on mahdollisuus vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä tässä yhteydessä. Ministerineuvosto tekee yhteistyötä myös arktista aluetta ympäröivien maiden kanssa. Se pyrkii lisäksi kehittämään yhteistyötä läntisten naapurien, muun muassa Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa. Viime vuosina on niin ikään kehitetty yhteistyötä Kiinan kanssa molempia osapuolia kiinnostavilla aloilla, joita ovat esimerkiksi innovaatiot, kestävä kehitys, matkailu, hyvinvointiratkaisut ja kulttuuriyhteistyö. Pohjoismaiden ministerineuvostoa pidetään yleisesti alueellisen yhteistyön esikuvana, ja sitä pyydetään usein esitelmöimään erilaisiin tapahtumiin ja konferensseihin.

KUVA: UNSPLASH.COM

Pohjoismainen yhteistyö maksaa vuosittain
noin viisi euroa per asukas.

Käytännön työ

Budjettiprosessi

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosibudjetti on noin 135 miljoonaa euroa. Toiminnan rahoitus tulee lähes yksinomaan Pohjoismailta, ja sen jakosuhte perustuu kunkin maan osuuteen Pohjoismaiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta (BKTL). Budjetin jakosuhte on kuvattuna alla.

Vuoden 2018 jakosuhte, prosenttiosuus BKTL:stä

Vuoden 2018 budjetin hyväksymisprosessi

Sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston että Pohjoismaiden neuvoston tulee hyväksyä budjetti. Prosessin aikana pidetään useita kokouksia Pohjoismaiden neuvoston kanssa budjetin yksityiskohdista, esimerkiksi priorisoinneista.

Budjettiesimerkki – budjetti 2018

Alla olevan kaavion luvuista näkyy, että budjetin merkittävimpiin kohtiin kuuluu yhteistyöministeriöiden budjettierä, jonka varoista osa siirretään muille ministerineuvostoilte niin kutsutun priorisointibudjetin kautta (ks. s. 16). Varoja käytetään esimerkiksi pohjoismaisen yhteistyön kannalta merkittävien sektorienvälisten panostusten käynnistämiseen. Yhteistyöministeriöiden budjettiin sisältyvät myös kansainväliset asiat sekä ministerineuvoston sihteeristö ja tiedotustoiminta, eli pääasiassa sellaiset alat, jotka eivät kuulu muiden ministerineuvostojen alaisuuteen.

Seuraavaksi suurimmat budjetit ovat koulutus- ja tutkimusministerineuvostolla, kulttuuriministerineuvostolla ja kestävän kasvun ministerineuvostolla (elinkeino-, energia- ja aluepolitiikka).

Ministerineuvostojen osuus kokonaisbudjetista prosentteina

Puheenjohtajamaan ja sihteeristön yhteistyö

Puheenjohtajamaan ja sihteeristön yhteistyön tulee olla tiivistä ja perustua keskinäiseen luottamukseen. Osapuolten tulee tiedottaa toisilleen kaikista oleellisista ja käynnissä olevista toiminnoista ja aloitteista. Kokousten esityslistat muotoillaan puheenjohtajamaan ja sihteeristön tiiviinä yhteistyönä sihteeristön ehdotusten pohjalta. Sihteeristö vastaa kokouskutsujen lähettämisestä sekä kokousaineiston laatimisesta ja lähettämisestä osallistujille. Ennen kokouksia puheenjohtajamaan ja sihteeristön tulee tiedottaa toisiaan ehdotuksista, joita halutaan ottaa esille ministerineuvostojen tai virkamieskomiteoiden kokouksissa.

Sektorienvälinen yhteistyö

Joissakin hankkeissa tehdään yhteistyötä perinteisten sektorien rajojen yli, ja niihin osallistuu eri ministerineuvostoja sekä sihteeristön eri osastoja. Työtä koordinoiva erityisasiantuntija huolehtii siitä, että eri alat osallistetaan työhön. Esimerkkeinä mainittakoon Pohjoismainen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea (NORDBUK) sekä työryhmät, jotka käsittelevät kestävästä kehityksestä ja ihmiskauppaa sekä tasa-arvonäkökulman valtavirtaistamista.

Pohjoismaiden ministerineuvoston kielipolitiikka

Kaikkien Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön työntekijöiden tulee puhua ja kirjoittaa jotakin skandinaavista kieltä eli norjaa, ruotsia tai tanskaa. Ne ovat pitkään aikaisen käytännön mukaisesti Pohjoismaiden ministerineuvoston viralliset työkielet. Tietyt asiakirjat käännetään suomeksi, islanniksi ja englanniksi. Ministerineuvostojen kokouksiin sekä muihin kokouksiin järjestetään tarvittaessa tulkkaus. Tätä työtä koordinoi käännös- ja tulkkausyksikkö, joka toimii viestintäosaston alaisuudessa Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristössä. Englantia käytetään työkielenä kansainvälisissä yhteyksissä.

KUVA: NORDEN.ORG, M. GNUS FRÖDERBERG

Pohjoismaiden neuvoston työtä ohjaa Helsingin sopimus vuodelta 1962. Kuva eduskuntatalon istuntosalista Pohjoismaiden neuvoston Helsingin-istunnosta.

Pohjoismaiden neuvosto

Yleistietoa Pohjoismaiden neuvostosta

Ministerineuvoston tapaan Pohjoismaiden neuvosto pyrkii edistämään pohjoismaista hyötyä, mutta se toimii parlamentaarisella tasolla. Neuvosto tekee ennen kaikkea ehdotuksia Pohjoismaiden hallituksille ja vaikuttaa niihin sekä ohjeistaa niitä lausuntojen ja kysymysten muodossa. Neuvoston jäsenten tärkeimpiä työvälineitä ovat ehdotukset ja kysymykset, joita he voivat esittää joko Pohjoismaiden ministerineuvostolle tai yhdelle tai useammalle Pohjoismaan hallitukselle.

Pohjoismaiden neuvostoon kuuluu 87 jäsentä Pohjoismaiden parlamenteista. Yleiskokous on Pohjoismaiden neuvoston ylin päättävä elin. Pohjoismaiden neuvosto tekee päätöksiä ja esittää näkemyksiä pääsääntöisesti jommassakummassa vuotuisessa istunnossa. Varsinainen istunto järjestetään loka-marraskuun vaihteessa, ja keväällä pidetään teemaistunto. Kuten edellä todettiin, Pohjoismaiden neuvosto hyväksyy ministerineuvoston budjetin varsinaisessa istunnossa. Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto toimii päättävänä elimenä istuntojen välillä. Puheenjohtajiston alaisuudessa toimii neljä eri aloja käsittelevää valiokuntaa. Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto tekevät yhteistyötä monin eri tavoin.

Asiat, joiden käsittelyyn Pohjoismaiden neuvosto osallistuu

Suosituksset, esitykset ja mietinnöt

Suosituksset ja esitykset ovat Pohjoismaiden neuvoston laatimia ehdotuksia joko Pohjoismaiden ministerineuvostolle tai yhdelle tai useammalle Pohjoismaan hallitukselle. Pääsäännön mukaan sihteeristön vastuulla on vastata Pohjoismaiden ministerineuvostolle osoitettuihin suosituksiin, ja puheenjohtajamaa vastaa puolestaan maiden hallituksille osoitettuihin suosituksiin. Suositukset jaetaan sihteeristön eri osastoille. Ne koordinoivat oman alansa vastaukset, joita kutsutaan myös ilmoituksiksi. Asianomaisen ministerineuvoston tulee hyväksyä vastaukset, ja sektorienvälisissä vastauksissa asiasta vastaavan erityisasiantuntijan tulee osallistaa muut asianomaiset sektorit.

Yhteistyöministerien (MR-SAM) ja Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston helmikuussa 2015 päättämän uuden prosessin seurauksena suosituksiin tulee aina vastata 12 viikon kuluessa. Vastauksessa on ilmoitettava, katsooko Pohjoismaiden ministerineuvosto, että suositus on toteutunut kokonaan tai osittain tai että suositusta ei voida toteuttaa. Pohjoismaiden neuvosto päättää vastauksen saatuaan, voidaanko suosituksen käsittely saattaa sen perusteella loppuun vai onko suositus syytä pitää vielä voimassa. Jos Pohjoismaiden neuvosto päättää pitää suosituksen voimassa, käynnistetään poliittinen vuoro-

puhelu, jolloin yleensä puheenjohtajamaan ministeri tulee keskustelemaan suosituksesta asianomaisen valiokunnan kokoukseen tai istuntoon. Poliittisen vuoropuhelun päätyttyä suositus on käsitelty loppuun.

Pohjoismaiden neuvosto laatii mietintöjä muun muassa Pohjoismaiden ministerineuvoston antamista tilintarkastuskertomuksista. Se on osa neuvoston tarkistus- ja seurantavastuuta ministerineuvoston osalta.

Kirjalliset kysymykset

Pohjoismaiden neuvoston jäsenillä on oikeus esittää kysymyksiä hallituksille tai Pohjoismaiden ministerineuvostolle. Kysymyksen tulee koskea pohjoismaista yhteistyötä eikä pelkästään kansallisia asioita. Kysymykseen tulee vastata kuuden viikon kuluessa.

Ministerineuvoston ehdotukset

Ministerineuvoston ehdotukset ovat puolestaan ehdotuksia, joita Pohjoismaiden ministerineuvosto tai jonkin Pohjoismaan hallitus antaa Pohjoismaiden neuvostolle tavallisesti istuntojen yhteydessä. Ne koskevat yleensä tavallista laajempia ja tärkeämpiä asioita, kuten budjettia ja erilaisia toimintasuunnitelmia. Ne voivat myös käsitellä kansallisiin oloihin liittyviä asioita, vaikka niiden muodollisena laatijana on ministerineuvosto.

KUVA: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDERBERG

Pohjoismaiden neuvoston palkintojen tavoitteena on näkyvöittää Pohjoismaiden tiivistä kulttuuriyhteistyötä. Kulttuuripalkinnoilla pyritään lisäämään kiinnostusta Pohjoismaiden kirjallisuuteen, kieliin, musiikkiin ja elokuvaan. Ympäristöpalkinto myönnetään erityisen ansiokkaasta teosta kestävä Pohjolan hyväksi.

Pohjoismaiden neuvoston palkinnot

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain kirjallisuuspalkinnon, musiikkipalkinnon, elokuvapalkinnon ja ympäristöpalkinnon. Vuodesta 2013 lähtien on jaettu myös lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinto. Palkintojenjakotilaisuus on tapana televisoida.

Kulttuuripalkinnoilla pyritään lisäämään kiinnostusta Pohjoismaiden kirjallisuuteen, kieliin, musiikkiin ja elokuvaan. Ympäristöpalkinto myönnetään henkilölle tai organisaatiolle, joka on tehnyt erityisen ansiokasta luonnon- ja ympäristönsuojelutyötä. Palkintosumma on noin 47 000 euroa. Pohjoismaiden ministerineuvosto vastaa palkintojen hallinnoinnista.

Hyödyllisiä asiakirjoja ja lyhenteitä

Tärkeitä asiakirjoja ja järjestelmiä

Helsingin sopimus – Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välinen yhteistyösopimus

Sihteeristöjen oikeudellista asemaa koskeva sopimus – Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja Pohjoismaiden neuvoston sihteeristön oikeudellista asemaa koskeva sopimus

Laitosten oikeudellista asemaa koskeva sopimus – Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välinen sopimus yhteispohjoismaisten laitosten ja niiden työntekijöiden oikeudellisesta asemasta

Pohjoismaiden ministerineuvoston työjärjestys

Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön työjärjestys

Laitoskäsikirja – Laitosten ohjauksen käsikirja

www.norden.org

Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja Pohjoismaiden neuvostossa tehtävän virallisen pohjoismaisen yhteistyön verkkosivusto, joka sisältää uutisia, tietoa tapahtumista, julkaisuja ja tarkempaa tietoa pohjoismaisesta yhteistyöstä. Osoitteessa on myös pohjoismaisen yhteistyön toimijoiden yhteystietoja.

Lyhenteitä

CBSS	Itämeren valtioiden neuvosto
GSK	Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteerin toimisto
HRAJ	Henkilöstö-, hallinto- ja oikeusasiat -osasto
KOMM	Viestintäosasto
KR	Kulttuuri ja resurssit -osasto
KV	Osaaminen ja hyvinvointi -osasto
MR-A	Työelämäalan ministerineuvosto
MR-DIGITAL	Digitalisaatioministerineuvosto
MR-FINANS	Talous- ja rahapolitiikan ministerineuvosto
MR-FJLS	Maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikeasiain ministerineuvosto
MR-JÄM	Tasa-arvoasiain ministerineuvosto
MR-K	Kulttuuriministerineuvosto
MR-LAG	Oikeusyhteistyön ministerineuvosto
MR-MK	Ympäristö- ja ilmastoasiain ministerineuvosto
MR-TILLVÄXT	Kestävän kasvun ministerineuvosto
MR-S	Sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvosto
MR-SAM	Yhteistyöministerit
MR-U	Koulutus- ja tutkimusministerineuvosto
PMNS	Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö
PN	Pohjoismaiden neuvosto
NSK	Pohjoismaiden yhteistyökomitea
VK	Kasvu ja ilmasto -osasto
ÄK/EK-xx	Virkamieskomitea

Pohjoismaiden ministerineuvosto
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

ANP 2018:794
ISBN 978-92-893-5718-0 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5719-7 (PDF)
ISBN 978-92-893-5720-3 (EPUB)